

El coratge de la paraula al servei de la veritat

Un cop s'han fet públiques les conclusions de la Comissió d'acollida de víctimes d'abusos sexuals de casos prescrits, impulsada pels Germans Maristes i l'Associació Mans Petites, us en volem explicar el context i presentar-vos la nostra reflexió.

La Comissió independent: escolta i reconeixement

La Comissió es constitueix el 30 de gener del 2020 i neix d'un acord entre els Germans Maristes i l'associació Mans Petites per atendre les persones que no han pogut recórrer a la justícia perquè el cas que denunciaven estava prescrit. L'objecte de la Comissió ha estat avaluar la plausibilitat dels fets denunciats, avaluar el dany psicològic i les seqüeles de les persones ateses, recollir la informació que aportin i establir, si és el cas, compensacions econòmiques per aquestes seqüeles.

Els membres de la Comissió han estat professionals independents, experts en l'atenció a víctimes de violència sexual a la infància i adolescència amb reconegut prestigi: el Sr. Xavier Puigdollers, advocat; la Sra. M. Dolors Petitbò, psicòloga, i la Sra. Montserrat Bravo, psicòloga.

La Comissió ha atès 25 persones. Les entrevistes s'han concentrat en els mesos de març, juliol i setembre del 2020. El treball de la Comissió no ha estat un procés judicial, no hi ha hagut instrucció ni judici i, per tant, no hi ha hagut condemnes o absolucions. La finalitat ha estat escoltar i reconèixer les víctimes.

La prescripció legal no equival a l'oblit ni a la pèrdua de la responsabilitat moral

En el context espanyol, ni el sistema judicial ni les estructures socials o de la mateixa Església tenen prou mecanismes per atendre les víctimes de casos prescrits i donar-hi respostes globals. I, segons el nostre punt de vista, la prescripció legal no equival a l'oblit ni a la pèrdua de la responsabilitat moral. Era necessari crear un espai d'escolta de les persones que no han pogut recórrer a la justícia a causa de la prescripció i així ha estat.

Les víctimes al centre

Les víctimes són la prioritat i la urgència és escoltar-les i reconèixer-les. Assumir la responsabilitat institucional suposa assumir també la seva història (amb les seves riqueses i pobreses) tot i que nosaltres desaprovem certes maneres de fer, de no fer o de no haver sabut fer. L'existència de víctimes ens recorda que hem fallat com a institució.

Quan la mirada s'adreça a les víctimes dels abusos i se les situa al centre d'atenció, s'arriba a la perspectiva pertinent que permet detectar el sofriment infligit. Si hem estat la part substancial del problema, cal assumir la tasca de formar part de la solució després d'un reconeixement sincer i sense embuts.

El coratge de la paraula al servei de la veritat

L'objectiu ha estat donar la paraula a les víctimes i donar credibilitat a aquesta paraula. Es tracta d'un procés enfocat a la reparació i per això ha estat essencial reconèixer les víctimes en la seva dignitat. La Comissió, com a tercer, com a persona neutra, ha permès que la paraula sigui dita i escoltada. Les persones que han acudit a la Comissió han estat rebudes per professionals de la psicologia amb experiència en casos d'aquesta tipologia. Reconeixem el coratge de les víctimes per posar paraules a l'experiència viscuda. Reconeixem també el dolor i el sofriment que els han causat algunes persones en el marc de la institució marista. Reconeixem, per tant, que els hem fallat.

La Comissió ha establert les resolucions de manera individualitzada. Cadascuna de les 25 persones que han estat acollides ha rebut, a més de la valoració de la Comissió, una carta signada pel Germà provincial dels Maristes i pel delegat provincial de Protecció a la Infància. En aquesta carta expressem el reconeixement a les víctimes per part de la institució i la disponibilitat de trobar-nos presencialment amb cadascuna, si així ho desitgen.

Perspectiva de reparació

Enfocar l'escolta i el reconeixement de les víctimes amb una perspectiva de reparació suposa reconèixer els fets i la persona com a víctima; reconèixer i assumir les responsabilitats que se'n deriven; reconèixer que s'ha fallat com a institució i demanar perdó, i posar en marxa els mitjans necessaris perquè no es tornin a repetir fets similars.

La Comissió assegura que la reparació econòmica aparegui com un procés transparent i que no es pugui interpretar com una simple transacció econòmica amb l'objectiu de tancar el tema entre bastidors al més aviat possible.

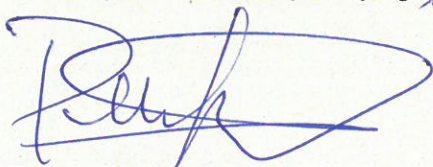
Reparar individualment després d'un procés d'escolta permet posar en evidència cada història i tenir en compte cada itinerari personal.

Un canvi de cultura institucional: què hem après i què fem perquè no torni a passar

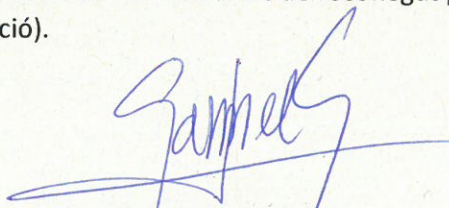
Fa temps que estem immersos en un canvi de cultura institucional. A les escoles maristes treballem específicament els drets dels infants des de fa anys i des del 2009 celebrem com a xarxa l'aniversari de la Convenció, cada 20 de novembre. L'any 2011 l'Institut dels Germans Maristes fa una crida perquè totes les províncies es dotin d'eines per garantir la protecció d'infants i joves. I la Província Marista L'Hermitage (on pertany Catalunya) aprova el 2013 una política i un protocol que queden reflectits a la *Guia per a la protecció dels infants*.

La política i els protocols de protecció i de prevenció tenen, entre altres, l'objectiu de crear entorns segurs, tot sabent que la seguretat al 100% no existeix enlloc. En aquest marc, treballem de manera proactiva la promoció, la prevenció i la protecció dels nens, nenes i adolescents. Les dades dels últims anys ens diuen que el treball de prevenció dona fruits. Cada cop més els nens, nenes i adolescents comuniquen situacions d'abús, la majoria en l'àmbit familiar. Des d'una perspectiva de drets, privilegiem les eines i els recursos necessaris per empoderar-los.

A les escoles i les obres socials maristes, també des de fa uns anys, es treballen programes pedagògics adaptats a totes les edats per oferir als infants i als joves els coneixements i la sensibilització adequada perquè siguin capaços d'explicar i denunciar qualsevol situació d'abús. La campanya «Trenca el silenci» contribueix a despertar aquesta consciència. Als educadors i educadores de les obres educatives maristes se'ls ofereix formació especialitzada en protecció a la infància. Difonem la nostra política institucional de protecció de la infància a la web maristes.cat i en diferents publicacions. A la mateixa web hi ha un canal d'escolta per a explicacions, suggeriments o preguntes. Les obres educatives maristes de Catalunya estan en camí d'obtenir una doble certificació en protecció a la infància amb dues entitats internacionals de reconegut prestigi, com UNICEF (reconeixement) i *Keeping Children Safe* (certificació).

G. Pere Ferré
Provincial L'Hermitage

G. Gabriel Villa-Real
Delegat provincial de Protecció a la Infància